

De NIEUWSTRAAT van OVERKERK tot OVERBERG

De geschiedenis van de Nieuwstraat die voor 1870 den Heesakkersche weg genoemd werd

De Nieuwstraat gelegen tussen het Petrus Dondersplein en de Sint-Michielsstraat is de hoofdstraat van Sint-Michielsgestel en daarom in het verleden ook wel Dorpstraat of Grootte straat genoemd. De naam Nieuwstraat is in de volksmond ontstaan nadat omstreeks 1870 den Heesakkersche weg verhard werd. Deze weg was gelegen tussen de toenmalige Heesakkers en de Dommelakkers.

In 1870 in de legger der Openbare wegen en voetpaden is de omschrijving nog :

“039 Rijweg vanaf *de Spijt* bij C nr 904 langs de openbare school tot den kunstweg St. Michiels Gestel – Berlicum (Heesakkerschen weg) NW 579 m “

Bij Raadsbesluit van 16 september 1952 werd de benaming officieel Nieuwstraat

-De periode voor 1648

Het dorp Gestel bij Herlaar was administratief ingedeeld in drie heertgangen : Theede, Gemonde en Ruimel. Het centrum van het dorp werd de “Plaetse” genoemd en was een deel van de heertgang Theede. In de uitgifteakte van de gemeint Theereheide in 1381 door de heer van Herlaar staat de volgende alinea : “onsen luden van Nijeherlair, van Thede ende van Gestel tot Maesbrugxken thoe,...” , op de kaart van 1769 van J.F. de Weijer is te zien dat deze brug was gelegen op de hoek van de Nieuwstraat/Spijt.

Het deel van de Nieuwstraat gelegen tussen het Petrus Dondersplein en de Spijt was dus in die tijd een deel van de Plaetse (Het Dorp).

De naam Heesakkers komen we tegen in de Tafel van de Heilige Geest in 1465 ter stede “geheeten op Heesecker”, vandaar de oude naam “den Heesakkersche weg” die langs de Heesakkers was gelegen.

-De periode 1648 – 1795

De vrede van Munster maakte in 1648 een einde aan de Tachtigjarige oorlog tussen Spanje en de Nederlanden. Voor de katholieken betekende dit dat alle katholieke goederen vervielen aan de overheid en de kerken moesten worden overgedragen aan de protestanten. Zo ook in Sint-Michielsgestel. De pastoor moest onderduiken en deed dit op de Grote Ruwenberg bij de katholieke familie van

Ravenschot, daar werd ook in het geheim de H.Mis gelezen. Na de inval van de Fransen in 1672 werden de regels verlicht en werd er toegestaan dat in schuurkerken de eredienst door de katholieken weer mocht worden gehouden. De schuurkerk en de pastorie kwam in de Stokhoek te staan. Zo ontstond in Sint-Michielsgestel een tweede centrum naast de Plaetse en wel in de Stokhoek. De Heesakkersche weg was de verbinding tussen deze twee centra.

De kaart van 1769 hierboven laat zien dat er langs den Heesakkersche weg en op de Heesakkers en de Dommelakkers nog nauwelijks bebouwing aanwezig was. Slechts één huis op de hoek van de Nieuwstraat en de Spijt op de Heesakkers. Dit huis was in 1798 eigendom van de wed. Adriaan Koppens en werd bewoond door Marten Kanters (timmerman) en Cornelis Lookenberg (leidekker)

De huiseigenaren in 1816 aan de Nieuwstraat

- nr 15 Plaats wed. Andries Smulders, landbouwster
- nr 16 Plaats bij de Heesakkers Hendrikus Koppens, bakker
- nr 17 Plaats bij de Heesakkers Jan van der Meijden, smid
- nr ???

De patentschuldigen of de ondernemers van 1815 tot 1832

Plaats nr 15	104	Wed. Adriaan Smulders	roggebroodbakker	van 1815 tot 1821	
idem	104	Hubertus C. Esser	heel en vroedmeester	1825	1829
	105	Antonius Smulders	bakker	1829	1832
16a	103	Hendrikus Koppens	bakker, slijter, tapper	1815	1832
16b	102	Geert de Kort	kleermaker	1815	1828
	102	Hendrikus van der Sanden	verhuur rouwkleding	1829	1832
17		Marten Kanters	timmerman, kroeghouder	1815	1818
	101b	Gerardus van Wordragen	radenmaker, timmerman	1830	1831
	101a	Albertus C. Poell	leerlooier, schoenmaker	1827	1832
	101a	Peter Liket	stukadoor, metselaar	1830	
17	101	Jan van der Meijden	grof en hoefsmid, tapper beugelbaan (1825), biljard- tafel (1828)	1819	1832
	99a	Hendrikus Spierings	koopman, schipper	1829	1831
Heesakker	305	Geert van Hal	klompenmaker, strodekker	1815	
	305	Adriana Kasteleijns	kramer	1820	1821
	305	Johannes van Rooij	metselaar	1821	1823
	305	Johannes Janssen	metselaar	1822	1826

1830 Algemene begraafplaats

In 1828 koopt de gemeente 20 roeden grond op de Heesakker van baron de Grancy, gelegen op circa 200 ellen van de kom van het Dorp, het perceel grenst aan zuidzijde aan Jan van der Meijden, oostzijde dhr. Van Elten c.s., noordzijde aan de heer de baron Grancy en westzijde de voetpad en gemeene straat.

Eeuwenlang werd er begraven in de kerk en op het kerkhof bij de middeleeuwse kerk, die stond op het huidige Petrus Dondersplein.

In 1872 wordt de begraafplaats vergroot door aankoop van 10 aren grond (C1026, C1027 en C1228) en in 1902 nogmaals met 28 aren (C1294 en C1295)

Bewoners in 1830 volgens het Bevolkingsregister

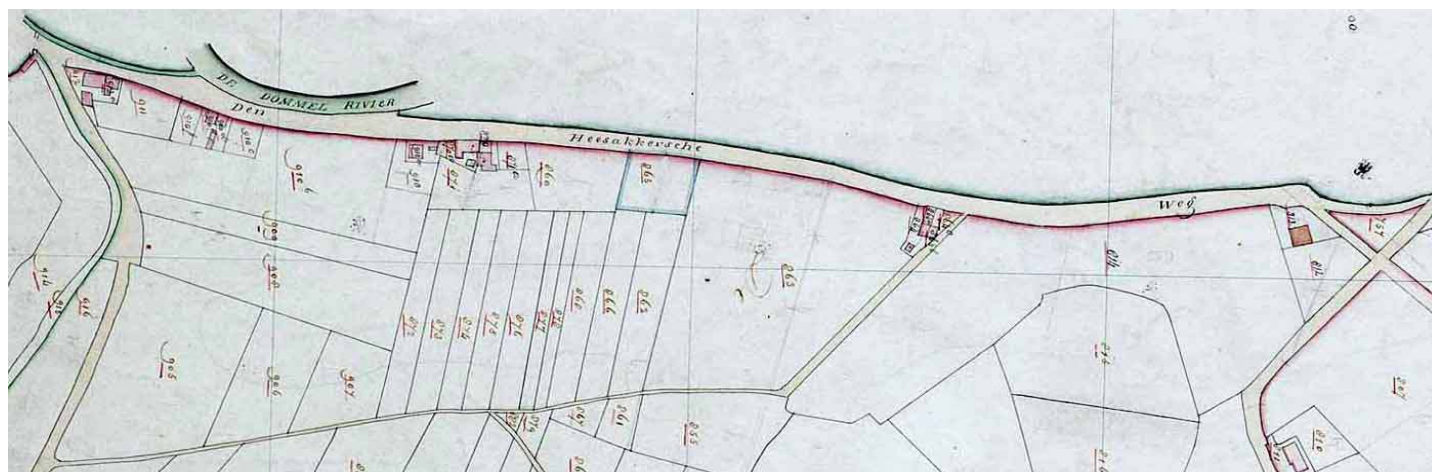
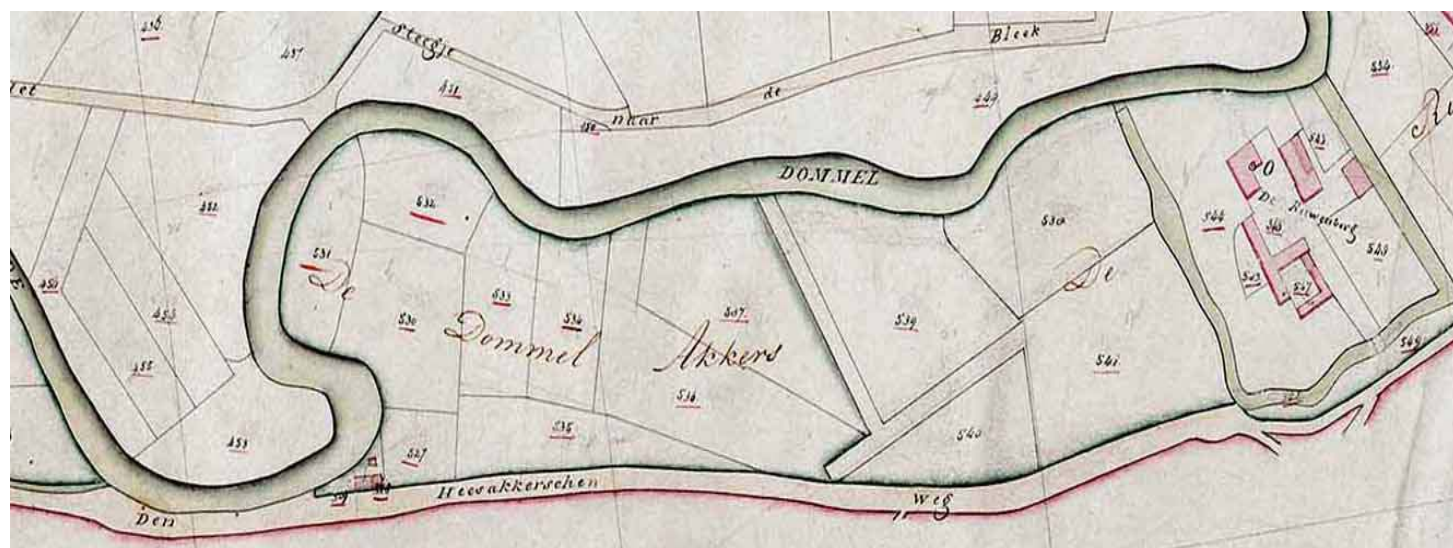
Dorp	nr.	105	Antony	Smulders	bakker	opm. huis sinds circa 1829
		104	Wed. Andries	Smulders		
		103	Hendrik	Koppens	bakker	
		102	Hendrik v.d.	Sande	dagloner	
		101c	Hendrik van	Pinxten	dagloner	
		101b	Wed. van	Wordragen	radenmaker (haar zoon Gerardus)	
		101a	Albertus C.	Poell	schoenmaker	
		101	Jan v.d.	Meijden	smid	
		100c	Reinier	Pieters	secretaris	
		100b	Cornelis van	Dommelen	visser	
		100a	Wed. Henricus	Spierings	koopvrouw	
Heesakkers	232	Lucas	Rooijakkers	dagloner		
	233	Nicolaas van	Beek	veldwachter		
	234	Hendrik van	Breugel	dagloner		
	235	Antony v.d.	Heijden	ketelboeter		
	236	Hendrikus	Kastelijn	dagloner		
Beekkant	237	Andries	Pieters	gep. sergeant		
Stokhoek	238	Corneille H	Berail	bierbrouwer		

Huiseigenaren in 1832 volgens O.A.T. van het kadaster

F528	Wed. Hendrik	Spierings	art. nr. 448	huis
F529	idem			huis, schuur en erf
F546	Henrica v.d.	Steege Struick	art. nr. 473	huis, schuur en erf
	echtgenote van	Corneille H Berail		
F499	Wed. Andries	Smulders	art. nr. 442	huis, erf
C912a	Hendrik	Koppens	art. nr. 262	huis
C912	idem	idem		huis, schuur en erf
C910e	idem	idem		huis, schuur en erf
C910d	idem	idem		huis
C910a	Albertus C.	Poell	art. nr. 353	huis, schuur en erf
C870a	Jan van der	Meijden	art.nr. 310	huis, schuur en erf
C870	idem	idem		huis
C864c	Baron	Grancy	art.nr. 142	huis, erf
C864b	idem	idem		huis
C864a	idem	idem		huis
C864	idem	idem		huis, erf
C813	Marianne S.	Bruijn		

echtgenote van Pieter Paulus Beraïl

huis, erf

kadasterkaarten 1832

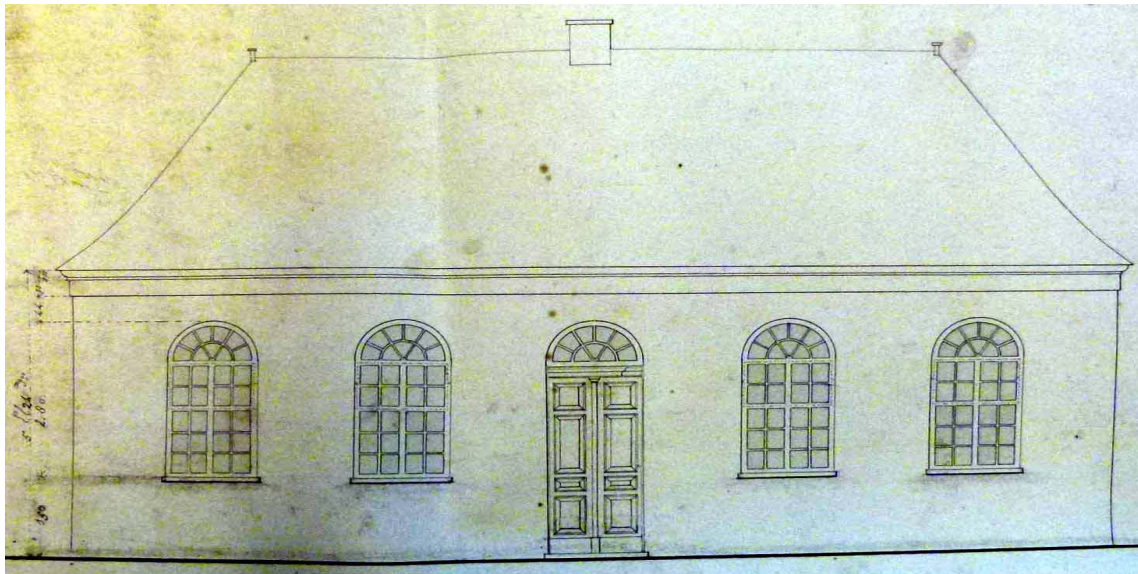
De patentschuldigen of de ondernemers van 1832 tot 1834

Dorp	nr 100a	Wed. Hendrik Spierings	koopvrouw en 2 schepen	van 1832 tot 1834
	101	Jan van der Meijden	grof en hoefsmid	1832 1834
	101a	Albertus C Poell	leerlooier/schoenmaker	1832 1834
	101a	Gerardus van Wordragen	radenmaker	1834
	102	Hendrik v.d. Sande	verhuur rouwgoed	1832 1834
	103	Hendrik Koppens	bakker	1832 1834
	105	Anthony Smulders	bakker	1832 1834
Stokhoek	235	Johannes van Rooij	strodekker en klompenmaker	1832 1834
	235a	Jan Eijkemans	strodekker en klompenmaker	1832 1834
	238	Gebroeders Beraïl	mouter, bierbrouwer	1832 1834

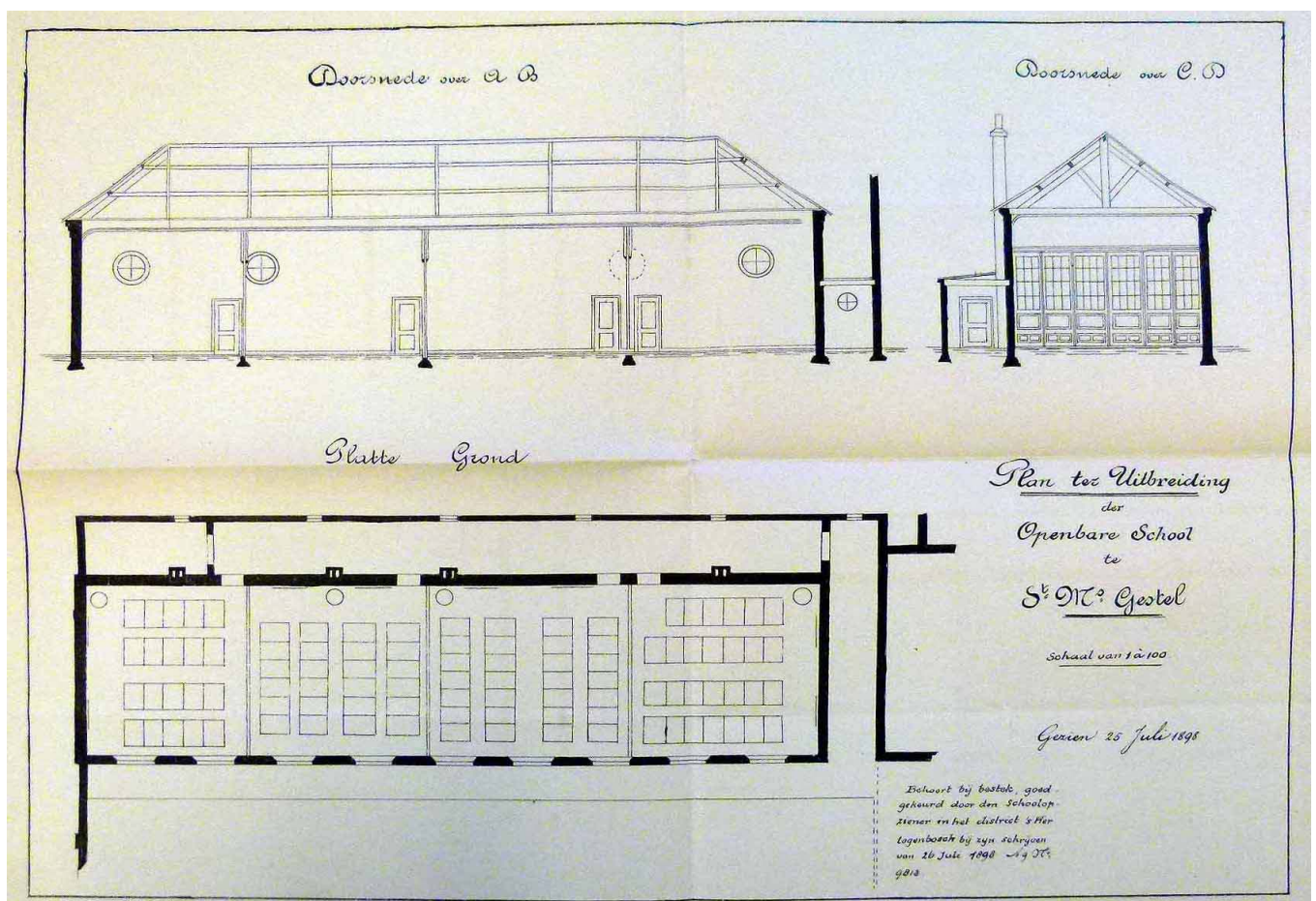
Nieuwe openbare school 1840/1841

In 1840 wordt een Raadsbesluit genomen voor het bouwen van een nieuwe openbare school aan de

Heesakkersche weg. De oude school bij de kerk in het Dorp is te klein en toont teveel gebreken. De bouwkosten worden beraamd op Fl. 2517,30, de school krijgt 2 klaslokalen.

In 1898 wordt de school verbouwd en uitgebreid tot 4 klaslokalen.

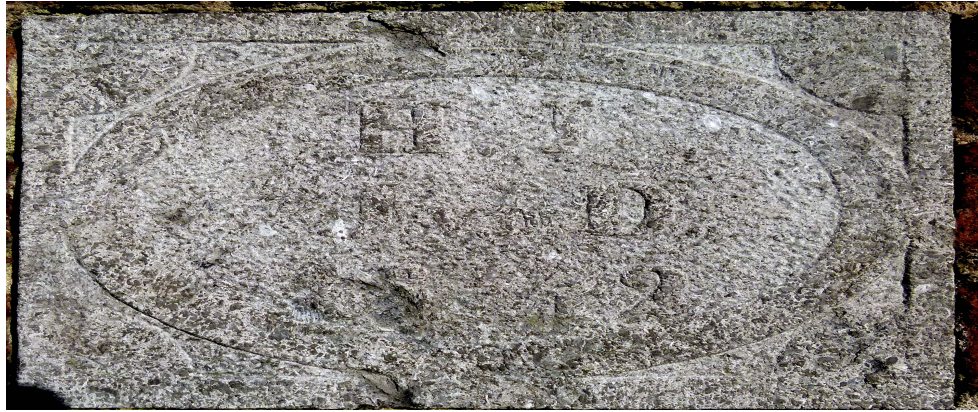

Deze “openbare mistersschool” heeft dienst gedaan tot 1914 als openbare school. In 1911 werd de nieuwe “fraterschool” in gebruik genomen als R.K. Jongensschool. De meisjes gingen al circa 1879 naar de nieuwe R.K. Meisjesschool aan de Torenstraat bij de Zusters van Tilburg. Het oude schoolgebouw werd omstreeks 1968 pas afgebroken en heeft tot die tijd verschillende functies gehad, zoals o.a. bureau-arbeidsbemiddeling, repetitielokaal harmonie en K.A.J., Savio

stichting, R.K. Leesbibliotheek Distributiekringkantoor, schoenfabriek N.V. Roosen – de Bakker en N.V. TWEKA tricotagefabriek.

1842 Huize Dommeloord

In 1842 wordt in opdracht van dokter Hendrikus Immens en zijn vrouw Johanna van den Dungen Huize Dommeloord gebouwd.

Deze steen is nog aanwezig in de gevelmuur aan de kerkzijde van Huize Dommeloord

collectie : Robert van Erp (beeld van Huize Dommeloord omstreeks 1900)

Op 2 april 1871 is Henricus Immens Genees-, Heel- en Verloskundige overleden, hij werd opgevolgd door zijn zoon Henricus Franciscus Josephus Immens, die overleed in 1902. In 1906 werd Huize Dommeloord verkocht aan Aloysius van Roosmalen, die het vervolgens in 1921 verkocht aan Wouterus Pennings, die het in 1930 aan het bisdom verkocht om dienst te doen als pastorie bij de nieuw gebouwde Michaelkerk.

Bewoners van het Dorp en Voordorp in 1847 volgens het Bevolkingsregister (zie bijlage)

